

Sygn. akt IV CO 220/19

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 23 października 2019 r.

na skutek przedstawienia Sądu Okręgowego w T.

celem oznaczenia sądu właściwego do rozpoznania

wniosku G. G.

o uznanie orzeczenia sądu państwa obcego orzekającego rozwód G. G. i B. J.

odmawia oznaczenia sądu właściwego do rozpoznania sprawy.

UZASADNIENIE

1. Sąd Okręgowy w T. zwrócił się do Sądu Najwyższego o oznaczenie sądu właściwego do rozpoznania wniosku G. G. o uznanie wyroku Sądu w O. z 1 marca 1993 roku orzekającego rozwód G. G. i B. J..

2. Zgodnie z art. 45 K.p.c. Sąd Najwyższy na posiedzeniu niejawnym oznaczy sąd, przed który należy wytoczyć powództwo, jeżeli w myśl przepisów Kodeksu postępowania cywilnego nie można na podstawie okoliczności sprawy ustalić właściwości miejscowej.

3. Na skutek wejścia w życie w dniu 1 lipca 2009 roku ustawy z 5 grudnia 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, w części, m.in. obejmującej uznawanie i stwierdzanie wykonalności orzeczeń państw obcych, uległy zmianie. Przed 1 lipca 2009 roku polski system uznawania zagranicznych orzeczeń opierał się na założeniu, że do uznania zagranicznego orzeczenia może dojść tylko po przeprowadzeniu przewidzianego w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego postępowania, w którym sąd, po zbadaniu ustawowych przesłanek uznania, orzekał w formie postanowienia, o uznaniu bądź odmowie uznania zagranicznego orzeczenia (art. 1145 § 1 K.p.c. w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2009 roku). Postanowienie o uznaniu orzeczenia zagranicznego miało charakter konstytutywny, a uznanie następowało z chwilą uprawomocnienia się tego orzeczenia, z tym że skutki uznanego orzeczenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej działały *ex tunc*, tj. od chwili, w której orzeczenie to stało się skuteczne według prawa państwa jego pochodzenia.

Po zmianach dokonanych powołaną wyżej ustawą, poczynając od 1 lipca 2009 roku, zgodnie z art. 1145 K.p.c. orzeczenia sądów państw obcych wydane w sprawach cywilnych podlegają uznaniu z mocy prawa, chyba że istnieją przeszkody określone w art. 1146, jednakże regulacja ta odnosi się jedynie do wyroków wydanych od 1 lipca 2009 roku (art. 8 ust. 5 ustawy z 5 grudnia 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw). Oznacza to, że wyrok rozwodowy z 1993 roku wydany przez Sąd w O. może

wywołać skutki w Polsce jedynie po przeprowadzeniu postępowania delibacyjnego przewidzianego w dotychczasowych przepisach.

4. W przypadku złożenia wniosku o uznanie orzeczenia sądu państwa obcego wydanego do dnia 1 lipca 2009 roku, w braku odmiennych uregulowań wynikających z umowy międzynarodowej, postępowanie przed sądem powinno być prowadzone na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2009 roku, także wtedy, gdy wniosek złożony został po tej dacie (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 maja 2012 r., V CSK 454/11, niepubl.). Oznacza to m.in. konieczność uwzględnienia treści art. 1148 K.p.c. (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2009 roku), który stanowi, że o uznaniu orzeka w składzie trzech sędziów zawodowych sąd okręgowy, który byłby miejscowo właściwy do rozpoznania sprawy lub w którego okręgu znajduje się miejscowo właściwy sąd rejonowy, a w braku tej podstawy - sąd właściwy dla miasta W. (§ 1). Sąd orzeka po przeprowadzeniu rozprawy z udziałem prokuratora (§ 2). Od postanowienia sądu okręgowego przysługuje apelacja, a od postanowienia sądu apelacyjnego - skarga kasacyjna; można także żądać wznowienia postępowania, które zostało zakończone prawomocnym postanowieniem (§ 3).

Przytoczona regulacja pozwala w każdym przypadku określić sąd właściwy do rozpoznania wniosku o uznanie zagranicznego wyroku wydanego przed 1 lipca 2009 roku. W praktyce najczęściej będzie to sąd okręgowy właściwy dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy w Polsce lub Sąd Okręgowy w W..

5. Mając powyższe na względzie, na mocy art. 45 a *contrario* K.p.c. Sąd Najwyższy odmówił oznaczenia sądu właściwego do rozpoznania sprawy.